

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

17. august 2005

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Justitsministeriets grundnotat om Europa-Kommissionens forslag til ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1348/2000 af 29. maj 2000 omforkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager, KOM(2005) 305 endelig.

Materialet er ligeledes sendt til Folketingets Retsudvalg.

Kære udenrigsminister.

Jeg vedlægger et grundnotat om forslaget til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1348/2000 af 29. maj 2000 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kriminelle sager (KOM(2005) 305 endelig), idet jeg skal anmode om, at materialet oversendes til Folketingets Europaudvalg. Et foreløbigt nærhedsnotat om forslaget er tidligere sendt til udvalget.

Grundnotatet er tillige sendt til Retsudvalget.

Med venlig hilsen

GRUNDNOTAT

om

Europa-Kommissionens forslag til ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1348/2000 af 29. maj 2000 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager (KOM(2005) 305 endelig)*

Resumé

Kommissionen har fremsat et forslag til ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1348/2000 af 29. maj 2000 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager (forkyndelsesforordningen). Formålet med forslaget er at forbedre fremsendelse og forkyndelse af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager mellem medlemsstaterne, at forenkle anvendelsen af visse af forordningens bestemmelser samt at forbedre retssikkerheden for rekvirenten og adressaten. Da retsgrundlaget for Kommissionens forslag er EF-Traktatens artikel 61, litra c, jf. artikel 65, deltager Danmark i henhold til artikel 1 i protokollen om Danmarks stilling (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender) ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende forordningsforslag, der således – på samme måde som forkyndelsesforordningen – ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark. Fra dansk side er man overordnet positiv over for initiativer, der har til formål at forbedre og fremskynde fremsendelsen af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager mellem EU-medlemsstaterne, ligesom man fra dansk side er positiv over for formålet om at forenkle proceduren og sikre en bedre retssikkerhed.

1. Baggrund

Rådet vedtog den 29. maj 2000 forordning (EF) nr. 1348/2000 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager (forkyndelsesforordningen). Forordningen har til formål at fremskynde fremsendelsen af dokumenter, som skal ske direkte mellem de lokale (fremsendende og modtagende) instanser, der udpeges af medlemsstaterne.

Siden forordningen trådte i kraft den 31. maj 2001 har Kommissionen indsamlet oplysninger om anvendelsen af forordningen.

I december 2002 blev de første erfaringer med forordningen drøftet på en samling i Det Europæiske Retlige netværk på det Civil- og Handelsretlige område.

Kommissionen arrangerede i juli 2003 en offentlig høring om forordningens anvendelse, hvor bl.a. de myndigheder, der anvender forordningen, kunne udveksle synspunkter.

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

Kommissionen iværksatte endvidere en konsulentundersøgelse af forordningens anvendelse, og på et møde i april 2004 i Det Rådgivende Udvalg for forkyndelse af dokumenter blev undersøgelsens resultater og eventuelle tilpasninger i forordningen drøftet.

Den 1. oktober 2004 vedtog Kommissionen en rapport om anvendelsen af forordningen. Rapporten konkluderede, at forordningen generelt har ført til en bedre og hurtigere fremsendelse og forkyndelse af dokumenter mellem medlemsstaterne.

Endelig afholdt Kommissionen i februar 2005 en offentlig høring over rapporten. Høringen foregik på basis af et skriftligt oplæg, der indeholdt en række konkrete forslag til mulige ændringer af forordningen.

Kommissionen har nu fremsat et forslag af 7. juli 2005 til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1348/2000 af 29. maj 2000 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager.

Forkyndelsesforordningen er vedtaget med hjemmel i afsnit VI i EF-traktaten (EF-Traktatens artikel 61, litra c, jf. artikel 65). Efter artikel 1 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-Traktaten (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender). Forordningen er derfor ikke bindende for og finder ikke anvendelse i Danmark.

Da retsgrundlaget for Kommissionens forslag om ændring af forkynelsesforordningen ligeledes er EF-Traktatens artikel 61, litra c, jf. artikel 65, deltager Danmark heller ikke i en kommende vedtagelse af dette forslag, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Den danske regering har imidlertid efter forudgående forelæggelse for Folketingets Europaudvalg anmodet om, at Danmark bliver tilknyttet forkynelsesforordningen.

Rådet bemyndigede i 2003 Kommissionen til at føre forhandlinger om en aftale herom med Danmark. Kommissionen har herefter fremsat et forslag til Rådets afgørelser om undertegnelse og om indgåelse af en såkaldt parallelaftale mellem Fællesskabet og Danmark, der muliggør Danmarks tilknytning på mellemstatsligt grundlag til de regler, der følger af forkynelsesforordningen. Kommissionens forslag, der er bilagt udkast til parallelaftale, blev oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg den 1. juli 2005.

Det forventes, at parterne inden for kort tid vil kunne undertegne parallelaftalen, hvilket for Danmarks vedkommende vil ske med forbehold for Folketingets senere godkendelse af aftalen i henhold til grundlovens § 19. Europa-Parlamentet skal høres forud for indgåelsen af parallelaftalen. Gennemførelsen af parallelaftalen kræver lovændring i Danmark.

Udkastet til parallelaftale fastsætter i artikel 3 en procedure i tilfælde af, at der vedtages ændringer af forkynelsesforordningen. Efter udkastet deltager Danmark ikke i vedtagelsen af ændringer af forordningen, der som ovenfor nævnt ikke er bindende

for og ikke finder anvendelse i Danmark. Hvis en parallelaftale i overensstemmelse med udkastet træder i kraft, skal Danmark inden for 30 dage meddele, om man vil tiltræde ændringerne. Meddeler Danmark, at man tiltræder ændringerne, vil disse ændringer gælde som folkeretlige forpligtelser mellem fællesskabet og Danmark. Hvis Danmark beslutter ikke at gennemføre ændringerne, anses parallelaftalen som udgangspunkt for at være ophørt.

2. Indhold

Formålet med forslaget om ændring af forkyndelsesforordningen er at forbedre fremsendelse og forkyndelse af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager mellem medlemsstaterne, at forenkle anvendelsen af visse af forordningens bestemmelser samt at forbedre retssikkerheden for rekvirenten og adressaten.

I overensstemmelse hermed indeholder forslaget følgende ændringer og præciseringer:

Forslagets artikel 1, stk. 1, indeholder en ændring af forkyndelsesforordningens artikel 7, stk. 2, om forkyndelse hurtigst muligt, således at den modtagende instans under alle omstændigheder skal foretage forkyndelse inden for en måned efter modtagelsen af dokumentet. Desuden bestemmes det, at den modtagende instans omgående skal underrette den fremsendende instans, hvis det ikke har været muligt at foretage forkyndelse.

Sætningen "*Fristen beregnes efter modtagerstatens lovgivning*" slettes. Herefter skal fristerne i forordningen beregnes efter reglerne i Rådets forordning 1182/71 af 3. juni 1971 om fastsættelse af regler for tidsfrister, datoer og tidspunkter.

Artikel 1, stk. 2, indebærer en ændring af forordningens artikel 8 om adressatens mulighed for at nægte at modtage dokumentet, såfremt sprogkravene ikke er opfyldt. Der indføres i artikel 8, stk. 1, en frist på en uge, inden for hvilken adressaten kan nægte at modtage et dokument og returnere det. Der indføres en pligt til (også) skriftligt at underrette adressaten om retten til at nægte at modtage dokumentet.

Endvidere præciseres det, at adressaten også straks ved forkyndelsen kan nægte at modtage et dokument direkte over for den, der forkynder dokumentet.

Efter den nugældende bestemmelse kan et dokument ikke nægtes modtaget, hvis dokumentet er affattet på et af afsenderstatens sprog, som adressaten forstår. Sætningen "*af afsenderstatens sprog*" foreslås slettet, således at det er tilstrækkeligt, at adressaten forstår det sprog, dokumentet er affattet på, uanset dette er afsenderstatens sprog eller ej.

I artikel 8, stk. 1, tilføjes ordene "*eller ikke er ledsaget af en oversættelse til et af disse sprog*", således at det præciseres, at såfremt et dokument ikke er affattet på et af de i artikel 8, stk. 1, omhandlede sprog, skal ikke alene oversættelsen, men også originaldokumentet forkyndes.

Som nyt artikel 8, stk. 3, indsættes en bestemmelse om, at såfremt adressaten berettiget har nægtet modtagelsen af et dokument, kan der rettes op på forkyndelsesfejl ved i overensstemmelse med bestemmelserne i forordningen at forkynde en oversættelse af dokumentet. I sådanne tilfælde gælder den dato, på hvilken oversættelsen er forkyndt i overensstemmelse med loven i modtagerstaten, som forkyndelsesdato. Hvis et dokument i henhold til en medlemsstats lovgivning skal forkyndes inden for en bestemt frist, for at rekvirenten bevarer sine rettigheder, er forkyndelsesdatoen i relation til rekvirenten dog den dato, på hvilken det oprindelige dokument blev forkyndt.

Forslagets artikel 1, stk. 3, indebærer en ændring af forordningens artikel 9 om fastlæggelse af forkyndelsesdatoen. Den gældende artikel 9 erstattes af en enklere bestemmelse, hvorefter forkyndelsesdatoen er den dato, på hvilken dokumentet forkyndes i overensstemmelse med modtagerstatens lovgivning. Hvis et dokument i henhold til en medlemsstats lovgivning skal være forkyndt inden for en bestemt frist, for at rekvirenten bevarer sine rettigheder, er den dato, der gælder i forhold til rekvirenten, dog den, der er fastsat i lovgivningen i den pågældende medlemsstat.

Ved forslagets artikel 1, stk. 4, indsættes et nyt afsnit i forordningens artikel 11, stk. 2, om omkostninger i forbindelse med forkyndelsen. Herefter skal omkostninger, der skyldes brug af en stævningsmand eller anden person, der er kompetent ifølge medlemsstatens lovgivning, beregnes efter et af den pågældende medlemsstat på forhånd fastsat gebyr under overholdelse af principperne om proportionalitet og ikkeforskelsbehandling. Medlemsstaterne skal give Kommissionen meddelelse om fastsatte gebyrer.

Artikel 1, stk. 5, tager sigte på at lette adgangen til postforkyndelse i forordningens artikel 14. Herefter har hver medlemsstat adgang til at lade forkyndelse af retslige dokumenter for personer, der er bosat i en anden medlemsstat, foretage direkte ved brug af posttjenester i form af rekommanderet brev med modtagelsesbevis eller tilsvarende.

Muligheden for, at en medlemsstat kan modsætte sig direkte forkyndelse på sit territorium, som bestemt i forordningens artikel 15, stk. 1, slettes ifølge forslagets artikel 1, stk. 6. Enhver, der har interesse i en retssag, kan således lade forkyndelse af retslige dokumenter foretage direkte ved stævningsmænd, embedsmænd eller andre kompetente personer i modtagerstaten.

Ved indsættelse af en ny artikel 15 a præciseres det, at reglerne i artikel 8 om nægtelse af at modtage dokumentet og reglerne i artikel 9 om forkyndelsesdato ligeledes gælder for de fremsendelses- og forkyndelsesmetoder, der er omhandlet i forordningens afdeling 2 om andre former for fremsendelse og forkyndelse af retslige dokumenter, jf. forslagets artikel 1, stk. 7.

Efter forslagets artikel 1, stk. 8, slettes kravet i forordningens artikel 17 og 23 om, at håndbogen for modtagende instanser og ordlisten skal vedtages ved en kommissionsbeslutning, og kravet om, at de oplysninger, medlemsstaterne fremsender, skal offentliggøres i EU-tidende. I stedet udarbejder Kommissionen en håndbog indeholdende de oplysninger, medlemsstaterne fremsender, der jævnlige opdateres og gøres elektronisk tilgængelig.

Bilagene til forordningen ændres i overensstemmelse med den nye formulering af artikel 7 og 8, ligesom der indføres en ny standardformular om underretning af adressaten om dennes ret til at nægte at modtage et dokument, jf. forslaget artikel 1, stk. 9. Endvidere er der i bilagene indføjet referencenumre på de fremsendende og modtagende instanser samt henvisninger til de nye sprog, der manglede.

3. Gældende dansk ret

3.1. Retsplejelovens kapitel 17 (§§ 153-165) indeholder regler om forkyndelse. Efter retsplejelovens § 155 kan forkyndelse ske ved brevforkyndelse, digital forkyndelse, postforkyndelse eller stævningsmandsforkyndelse.

Regler om forkyndelse over for personer med bopæl eller opholdssted i udlandet (processuelle udlændinge) findes i retsplejelovens §§ 158 og 159.

Forkyndelse over for personer med kendt bopæl eller opholdssted i udlandet sker ved brevforkyndelse eller på en måde, der er foreskrevet ved konvention eller vedkommende lands lov, jf. retsplejelovens § 158. Ved brevforkyndelse forstås en forkyndelse pr. brev, hvor modtageren kvitterer for modtagelsen af dokumentet. Brevforkyndelse er således frivillig for modtageren.

Forkyndelse kan ske ved annoncering i Statstidende, hvis den pågældende fremmede myndighed nægter eller undlader at efterkomme en anmodning om forkyndelse efter retsplejelovens § 158, jf. retsplejelovens § 159. Dokumentet skal tillige sendes til modtageren med posten.

3.2. Da forkyndelsesforordningen ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark, sker forkyndelse i Danmark af udenlandske dokumenter og i udlandet af danske dokumenter på baggrund af Haagerforkyndelseskonventionen fra 1965. Konventionen er i dag gældende i forhold til en lang række lande i og uden for Europa, men er inden for Den Europæiske Union erstattet af forkyndelsesforordningen.

Haagerforkyndelseskonventionen fastslår, at den almindelige fremgangsmåde for forkyndelse mellem de kontraherende stater er ved fremsendelse til modtagerstatens centrale myndighed (for Danmarks vedkommende Justitsministeriet), der herefter drager omsorg for, at dokumentet forkyndes.

Konventionen giver dog også mulighed for at anvende andre former for forkyndelse:

Frivillig forkyndelse kan ske direkte ved afsenderstatens diplomatiske eller konsulære repræsentanter. Enhver kontraherende stat kan dog erklære, at den modsætter sig denne form for forkyndelse på sit territorium, medmindre dokumentet skal forkyndes for en statsborger i afsenderstaten. Danmark har ikke afgivet en sådan erklæring.

Dokumentet, der skal forkyndes, kan fremsendes til de kompetente myndigheder i modtagerstaten ad konsulær vej og, hvis særlige forhold gør dette nødvendigt, ad diplomatisk vej.

Forkyndelse, herunder tvangsforkyndelse, kan ske direkte, ved at rekvirenten henvender sig til den kompetente person i modtagerstaten. Enhver kontraherende stat

kan dog erklære, at den modsætter sig en sådan direkte forkyndelse på sit territorium. Danmark har afgivet en sådan erklæring, og denne form for direkte forkyndelse kan derfor ikke anvendes i Danmark.

Dokumenter kan endvidere fremsendes med posten direkte til modtageren, medmindre modtagerstaten erklærer at modsætte sig dette. Det fremgår ikke af konventionen, om en sådan fremsendelse skal betragtes som en forkyndelse. Danmark har ikke afgivet nogen erklæring om at modsætte sig fremsendelse med posten.

Mellem Danmark og de nordiske lande gælder Den nordiske overenskomst af 26. april 1974 om gensidig retshjælp, jf. bekendtgørelse nr. 100 af 15. september 1975 (Lovtidende C).

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Som anført under punkt 1 er forslaget omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender.

Danmark deltager således ikke i en kommende vedtagelse af forordningen, der ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Som nævnt forventes det, at der inden for forholdsvis kort tid vil kunne indgås en såkaldt parallelaftale mellem Fællesskabet og Danmark om tilknytning på mellemstatsligt grundlag til forkyndelsesforordningen. Gennemførelsen af parallelaftalen i dansk ret kræver lovændring.

5. Høring

Forslaget er sendt i høring hos:

Domstolsstyrelsen, præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, præsidenterne for Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Ålborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Advokatrådet, Beskæftigelsesministeriet, Forbrugerrådet, Håndværksrådet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Forsikring & Pension, Finansrådet, Realkreditrådet, Liberale Erhvervs Råd, Dansk InkassoBrancheforening, Dansk Markedsføringsforbund, Dansk Industri, Dansk Handel & Service, HTS-Interesseorganisation, Byggeriets Firkant, Danske Entreprenører, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureauforening, Dansk Postordrehandel, Dansk Arbejdsgiverforening, Akademikernes Centralorganisation, Landsorganisationen i Danmark, 3F, Politiforbundet i Danmark og HK Landsklubben Dommerkontorerne.

Når høringsfristen er udløbet, vil høringssvarene og en høringsoversigt blive sendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører om forholdet til subsidiaritet og proportionalitet, at formålet med forslaget ikke kan opfyldes tilfredsstillende af medlemsstaterne selv, fordi de ikke kan garantere ækvivalens i de regler, der gælder i Fællesskabet. Denne målsætning kan kun nås på fællesskabsplan.

Af et foreløbigt nærhedsnotat om forslaget, der er sendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalget den 22. juli 2005, fremgår, at forslaget har til formål at forbedre fremsendelse og forkyndelse af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager mellem medlemsstaterne, at forenkle anvendelsen af visse af bestemmelserne i Rådets forordning (EF) 1348/2000 og at forbedre retssikkerheden for rekvirenten og adressaten. På den baggrund finder regeringen på det foreløbige grundlag, at nærhedsprincippet er overholdt.

7. Andre medlemsstaters kendte holdninger

Der foreligger ikke oplysninger om de øvrige medlemsstaters holdninger, der gør det muligt at angive disse.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Danmark deltager på grund af forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender som nævnt ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende forordningsforslag, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark, jf. punkt 1 ovenfor.

Fra dansk side er man overordnet positiv over for initiativer, der har til formål at forbedre og fremskynde fremsendelsen af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager mellem EU-medlemsstaterne, ligesom man fra dansk side er positiv over for formålet om at forenkle proceduren og sikre en bedre retssikkerhed for rekvirenten og adressaten.

9. Forelæggelse for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Grundnotatet er tillige sendt til Folketingets Retsudvalg.

Forslaget tillige med et foreløbigt nærhedsnotat er den 22. juli 2005 sendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.